

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako častitljiva je katol. stranka Slovencev!

„Le po svojih konservativnih načelih smo
kaj, brez njih nismo nič in zgineмо“.
Herman.

Naši liberalni politikarji „mladega“ plemena
so v kaši! Kot duševni bratje vseh nemčurskih
liberalcev zaleteli so se v drž. zboru med nemško-libe-
ralno in ustavaško stranko zapustivši federalistično
stranko, od ktere je — nemčurskim centralistom
v radost, nam pa v sramoto — dr. Razlag očitno
slovó jemal! V takej družbi so morali prikimavati
„verskim“ postavam, ki ponižujejo kat. cerkev
državni oblasti, duhovenstvo pa samovolji skrivne
policije. Pač obžalovanja vredna zmota naših
„mladih!“

Najhujše pa je, da so še trdovratni v svoji
zmotnjavi. Dr. Vošnjak, ki največ po svetu hodi in
torej tudi s prijatelji naše stranke pogostoma v do-
tiko pride, se v lice dela, kakor bi se kesal svojih
kozjih skokov, za hrbtom pa svojih privržencev zmote
zagovarja in hvalisa. Gredočega z Dunaja pokli-
cal ga je v Celji neki pošten narodnjak na odgo-
vor zaradi napačnega postopanja v drž. zboru, Joža
se pa odreže, da naj vse v... vzame, ker itak
vse krivo gre! — Nedavno se liberalni Joža pri-
kaže pri nekem g. župniku, in ko mu tudi ta nap-
čno politiko očita, reče ves nevoljen sè sam seboj:
„Pustimo to!“

Človek bi torej mislil, da bode mož skušal
nazaj na pravo pot priti, pa ne, ampak še zago-
varja brezglavno mladoslóvensko politiko. Spisal
je namreč knjižico: „Slovenci in drž. zbor leta
1873 in 1874“, v kterej hvali in zagovarja
vse zmote in pregrehe, katerih so se poslanci „mla-
dega“ plemena v drž. zboru in sicer krivi storili
ter kopiči obdolženja proti naši stranki in odličnim
možem: Hermanu, Hohenuwartu, grofu Barbi,
da se človek le čuditi mora drznosti in puhlosti
tacih besed. — Politično društvo „Slovenija“ v
Ljubljani je pa izdalo knjižico: „Mladoslóvinci in
drž. zbor l. 1873 in 1874“, ki je prišla kot do-

klada k „Novicam“ in „Slovencu“, v kterej se
puhlost in lažnjivost Vošnjakovih trditev prav do-
bro dokazuje. Ta knjižica je zares politična iz-
poved naše stranke in zatorej podamo iz nje bral-
cem kratek odlomek, da se prepričajo, kako
poštenih in pravičnih misli da so go-
spodje in prijatelji konservativne slo-
venske stranke.

Govoreč o „političnih strankah“ med Slovenci
si upa Vošnjak v svoji knjižuri trditi, da je —
„papeževa nezmotnost naredila razpor med Slo-
venci in tudi po drugod!“ To brezglavno trditev
pobija naša knjižica tako-le: „Liberalizem se
je torej še le l. 1870 rodil! Ali je mogoče, Slo-
vence za take neumneže imeti, da bi kaj takega
verjeli? Liberalizem se je rodil pred enim stoletjem
na Francoskem, kakor Vošnjak sam dobro vé, In
ne papežovo nezmotljivost samo, ampak krščan-
stvo sploh liberalizem izpodjeda in na-
pada, tega nam ni treba tajiti. Hinavski liberalci
si ne upajo tega precej povedati, ampak začnejo
najprvo na papeža in na „farje“ zmirjati in kedar
so te pastirje ob veljavo spravili, potem jim je
lahko, tudi vero iztrebiti iz sre. „Vera ni v ne-
varnosti“ pravijo, ob enem pa razvijajo in razlagajo
teorije (nauke) Darwina, Vogta, Buchnerja in dru-
gih, ki so krščanstvu ravno nasprotni. Med tem
ko vidimo, kako se po liberalnih mestih ostudno
brezverstvo, naj surovejši materializem širi, v tem
hipu se nam zagotavlja, da „vera ni v nevarnosti!“
Saj vendar nismo tako zabiti!

Mi „staroslóvenski“ posvetnjaki sicer nismo
v prvi vrsti poklicani vero braniti; pa kedar vidimo,
da se lepa vera naših očetov na ljubo germansko-
barbarskim teorijam izpodriva, ni nam premišlje-
vati dolgo, na katero stran nam je stopiti. Hočemo
se enkrat jasno izreči, v čem da naše ultramon-
tanstvo obstoji, s katero besedo se toliko zoper
nas agituje.

Radi priznavamo, da bi se tudi v katoliški
cerkvi marsikaj dalo reformirati; nismo s tistimi,

Denešnji list ima 1/4 pole priloge.

ki so zoper vede, zoper šole. ... In kar se naših duhovnikov tiče, mislimo, da velika večina, vsi tisti, ki so zares narodni, so bili vedno za povzdigo našo in naše osvobojenje, kar se brez duševnega razvitka, brez vednosti doseči ne more. Veliko število slovenskih duhovnikov je uvrstjenih med slavno vrsto naših pisateljev. Nasprotno pa, ko smo videli, kako da so liberalni listi bitstvo krščansko izpodjedali, duhovnike preganjali, pravo z nogami teptali in pravico močnejšega kot edino pravo razglasili, kako da so celó slovenki listi začeli po duhovnikih udrihati, in skušali ta častivredni stan, ki je bil zmirom zvest prijatelj našemu narodu, in ki ga je prvi zopet zbudil, ko so ta stan skušali ob vso spoštovanje spraviti, — kaj nam je bilo druzega storiti, nego vstaviti se takemu početju. Ne tajimo, da se najde sem ter tje kak duhoven, ki je nevreden svojega imena; pa ali ni to v vsakem stanu? Ali moramo zavolj tega zavreči in skruniti pustiti vero samo? Celó misli na to ali ono menj bistveno reformo, v ktere vtikati se nam sicer ne gre, moramo opustiti, kedar vidimo, da je bitstvo v nevarnosti, in da bi tisti, ki bi to ali ono grajal, le brezvercem orožje posodil za preganjanje vere in duhovnov. Mi krščanstvo vedno še više cenimo (z „Narodovo“ dovolitvijo), nego nove teorije od opice kot naše Eve i. t. d. Mi vidimo, kam, da brezverstvo pelje, in kak sad po mestih donaša; zato se ne bomo vklanjali novošegnemu liberalizmu. Kdor vero spoštuje, spoštuje tudi njene učениke, on vé, da so celó potreben stan; če nadalje pomislimo, da so naši duhovniki skoraj sami trdni narodnjaki, on nam bo prav dal, da jih spoštujemo in ne pustimo psovati in obrekovati. To je naše tolikanj razupito ultramontanstvo!

Ker smo mi v prvi vrsti narodna stranka, dobro so nam došli vsi sinovi Slovenije, ki so zvesti materi domovini, a črtimo iz celega srca vse čine, ki nam narodni živelj zatirajo. Kdor je naroden, je naš prijatelj, naj bo duhoven ali advokat, kmet ali gospod. . .

Vošnjak pravi: „klerikalna stranka (t. j. staroslovencev) hoče ljudstvo v nevednosti ohraniti!“ Rekli smo že zgorej, da je to perfidna laž in obtolcevanje. Resnica pa je, da vidimo rajši šolo v rokah naših narodnih duhovnikov, nego v rokah nemškutarskih liberalcev, in to zato, ker smo narodna stranka, in se nikakor ne moremo navdušiti za brezverske šole, kakor jih nasvetuje novejši liberalizem.

Ni res, kar dalje Vošnjak pravi, da morajo vsled papeževe nezmotnosti vsi katoličani tudi v posvetnih rečeh papeža ubogati. Mi in dr. Vošnjak vemo vsi dobro, da se papeževa nezmotnost le na učenje in razlaganje vere in krš. nravnosti (morale) razteguje, nikakor pa na posvetne reči. Kljub tej dogmi bi cerkev in država lahko mirno skupej živele, kakor se to godi na Francoskem, v Belgiji, v Ameriki in dru-

god. Da je papeževa nezmotnost bog vé kaka počast, to so iznašli le Prusaki, in naši naivni „mladi“ jim to verjamejo. Prusaki so pa že prej bili v boju zoper katoliško cerkev, ker jim je ta na poti, da ne morejo cele Nemčije poprusiti, ker je južna katoliška. Zato so se poprijeli papeževe nezmotnosti, da bi s tem proti cerkvi rovali. Pa Prusi imajo vsaj ta uzrok, ker hrepenijo po zedinjenji Nemčije in po okrepčanju svoje oblasti. Kake uzroke pa imamo mi, zoper duhovenstvo divjati, ki z nami vred stoji v boji za domovino, tega mi ne vemo, to je le Vošnjakova skrivnost. Vošnjak duhovščini podtika, da hrepeni po oblasti nad deželami in nad ljudstvi. Pa liberalci so v tej trditvi enaki volku, ki je jagnje dolžil, da mu vodo kali, čeravno je jagnje spodaj pilo in mu torej ni moglo vode kaliti. Le liberalci hrepenijo in imajo oblast nad deželami in ljudstvi, in ker kujejo proti-krščanske postavbe, brezverstvo podpirajo in duhovnike preganjajo; — ali bi se poslednji še braniti ne smeli? Ali ni njihova dolžnost, braniti svojo vero? Tudi nam Slovencem se očita, da kalimo javni mir, kedar zahtevamo svojih narodnih pravic, in naši vredniki se zapirajo v temnice; ali smo zato pa tudi res taki hudobneži? Še čuda, da Vošnjak tudi tega ne trdi, ker že v vsem tako na besedo vse verjame Prusakom.

Zdaj pridemo še enkrat do tiste Vošnjakove laži, da so „klerikalci“ zakrivili razpor med Slovenci. „Narod“ sam dobro vé, da je bila iz začetka polovica njegovih naročnikov duhovskega stanu, dokler je bil namreč samó naroden list in je vero pri miru pustil. Pa kar na enkrat se je začelo šuntanje zoper „farje“, kakor v dunajskih liberalnih listih; narodni duhovniki so bili naenkrat ljudje brez vsake vrednosti, najbolj nevarni stan v deželi, in zapopadek vsake hudobije. Ali je potem čudo, če so duhovniki zapored odvrnili se od takega lista? Kdo je potem takem kriv razpora? Se ve da, Vošnjak je nedolžen!

Smešno je trdenje, da je Zwerger pritisnil na naše duhovne. Nobeden drug jih ne pritiska, ko vi, gospodine Vošnjak, v svojih žalostnih listih, ker ne morete enega na dan spraviti brez psok na častivredno, narodno duhovščino“.

Tako govorijo slovenski poštenjaki; njih se držimo ter poslušajmo njih glas, kadar je treba na volišče stopiti ali se v političnih stvareh podučiti. Mladoslavencem pa ne zaupajmo v nobeni stvari; kdor se Bogu in svoji lastni cerkvi zneveri in z njenimi najhujšimi sovražniki vleče, kakor to delajo naši „mladi“ s svojim zdvijanjem „Narodom“, zabrède tudi v politiki v največe zmote in škoduje narodni stvari, ker podpira liberalno, našej narodnosti zoperno stranko!

Cerkvene zadeve.

Na Angleškem se kat. cerkev od leta do leta bolj razširja. Leta 1765 bilo je na Angle-

škem kakih 60 katoličanov. V 16. stoletju je namreč grozoviti razbrzdanec, kralj Henrik VIII., ki je 6 žen zaporedoma vzel, ker so nekatere umrle, nekatere je pa sam pokončal, katol. cerkev na Angleškem zmajal, ker se je bil z rimskim papežem Klemenom VII. sprl, ki niso mogli dovoliti, da bi se kralj prve žene ločil in drugo vzel. Zoper vso pravico je pa razbrzdani kralj samovoljno to storil, in odtihdob strašno divjal proti katoličanom in protestantom, ki niso bili s kraljem zadovoljni. Dokler še ni bil zdivjal, spisal je sam v obrambo 7 sv. zakramentov proti Luterju knigo, za kar je bil celo od papeža Leona X. pohvaljen. — Potrdila se je tudi pri tem kralju resnica, da je nesramnost najhujša sovražnica sv. veri! Pokončavanje kat. cerkve je trpelo tudi za njegovih naslednikov. — Leta 1851 se je število katoličanov že pomnožilo do 500.000; leta 1842 jih je že bilo 2.500.000; leta 1865 pa 3.380.000. Od tega časa rase število katoličanov od dné do dné. V gosposki zbornici je 33 kat. zastopnikov, v zbornici poslancev pa 37. V tajnem svetovanstvu kraljičinem jih je 6 katoličanov. Kraljica je pravična tudi katoličanom, kolikor namreč zamore, kajti vlada tam parlament, drž. zbor, še bolj kot pri nas.

Ravno se snuje katoliško vseučilišče in druga višja šola za katoličane. — Mnogo plemenitašev se je že spreobrnilo; nedavno je pa protestante (angličane), kakor tudi vse brezvece silno osupnila spreobrnitev vojvode Ripona, ki je še le 45 let star in je bil veliki mojster ali glavar angleških framasonov. Bil je že v 36. letu svojega življenja (1863) vojni minister. Mož je silno bogat in po vsej deželi čislán, toraj so frajmavrerji prav muhasto špekulirali, volilši si ga za svojega glavarja. — In ta mož postane zdaj, ko se sovraštvo in preganjanje kat. cerkve razglaša kot „boj za omiko“, — iz glavarja frajmavrerjev veren katoličan! — Umemo, da brezverci zaradi tega do sape ne pridejo. Mi pa recimo hvaležnega srca: Čudna so Tvoja pota, o Gospod, ozri se tudi milostljivo na katoliško cerkev v avstrijskih pokrajinah!

Katoličani v Ameriki. Nedavno je preč. nadškof Closky v stolnici sv. Patrika v Novem Yorku v svojem govoru naslednji razgled katoličanstva v Ameriki podal: Pred 200 leti je v Kanadi in zedinjenih državah bilo 200 katoličanov. Pred 100 leti bilo je kakih 2000 katoličanov z enim škofom. V zedinjenih državah je bil l. 1790. postavljen prvi škof; tudi v naslednjih 10 letih je bil tukaj in v Kanadi le eden škof. Do leta 1842. je bilo že v Kanadi 9 škofov, 16 pa v zedinjenih državah. — Zdaj jih je samo v Kanadi 26 in v zedinjenih državah 66 škofov. Brazilija, Mehikansko in druge države niso tu všete.

Pri šolskih sestrah v Mariboru je položilo na praznik sladkega imena Marijinega 16 sester redovne obljube v roke mil. kneza in škofa. — Za celo življenje je napravilo obljube 6 sester: Jožefa Šigert iz Kapel pri Radgoni, — Alojzija Vrbek in Antonija Beranič iz spodnje Poljskave, — Frančiška Sedlar iz š. Pavla pri Preboldu, — Jakoba Paven iz Slivnice, — Joana Hausknecht in Neža Gšnel iz Tirolskega, — Elizabeta Koren iz š. Petra pod sv. gorami. — Prve začasne obljube na tri leta je napravilo 10 novincinj: Leopoldina Fluher iz spodnje š. Kungerte, — Mihaela Plohl iz š. Tomaža, — Dominika Golé iz š. Lenarta v sl. gor., — Evgenija Hofer iz Tirolskega, — Angelina Križanič od sv. Križa pri Ljutomeru, — Bernardina Prosinjak iz š. Petra pri Radgoni, — Hortulana Domajngo iz Kapel pri Radgoni, — Teodozija Zölinger iz štaj. Wolfšberga, — Apolonija Vrbnjak iz š. Jurja na Šavnici.

Po tem takem je v zavodu zadosti Slovenk ter smemo pričakovati, da bo tudi v deklški šoli šolskih sester v Mariboru slovenščina one pravice zadobila, ktere jej gredo po postavi in po umni pedagogiki. Že zdaj se pa naj skrbi za to, da se deca sloven. starišev vsaj v krščanskem nauku ne bode z nemščino natezala, kajti je za nabožno življenje v poznejših letih velik kvar, če pridejo deklekta domu, pa ne znajo ne slovenski moliti, ne tehniških slov. besed v kršč. nauku.

Duhovne vaje (eksercije) bile so v semeniški cerkvi v Mariboru od 21—25 t. m. Udeležilo se jih je 76 duhovnikov. Vodja bil je eksercijam č. o. Lempl, iz Jezusove družbe pri sv. Andreju na Koroškem.

Bogoslovcev sprejetih je letos v lavantinsko semenišče in bogoslovje v Mariboru sedem.

Glas srčnega milovanja. Nesi „Gospodar“ prirčno milovanje slovenskim bratom na Goriškem, ki so zgubili enega najblažjih domoljubov. Umril je v najlepši dobi svojega življenja 18. t. m. preč. gosp. Dr. Jan. Hrast, vodja semeniški in profesor bogoslovja v Gorici, mož preblagega srca in bistre glave. — Njemu pač veljajo besede sv. Duha: „Dovršen v kratkem dopolnil je dolgotrajno dobo; nja duša bila je Bogu ljuba, zato ga je zarano vzel iz spačenosti (svetá)“.

Gospodarske stvari.

Narodno-gospodarske reči.

P. N. delničarjem banke „Slovenije“ v pojasnjenje.

Iz mnogih osebnih in pismenih vprašanj smo previdili, da p. n. delničarjem ni povsem jasen niti končni namen doplačevanja na delnice, niti

nasledek nedoplačanja. Tudi so se vsled vednega kričanja naših narodnih protivnikov pojmi in nazori o naši banki bistveno neopravičeno premenili. Zdi se nam ravno sedaj prilično, da nekoliko pojasnimo svoje stanje in da s tem navdahemo svojim sodružnikom nove nade in nov pogum. — Neutajljivo je res, da so: osnova banke, prodaja delnic, draga režija, zdatne škode po ognju in razne poskušnje banki prizadevale mnogih stroškov; res je pa tudi, da bi banka veliko na boljem stala, ako bi ji slovensko občinstvo bilo priskočilo z večjim zaupanjem in z večjim požrtvovanjem. Vsled tega je sedanji opravični svet vpeljal ves drug, nov red v svojih opravilih, se izogiblje vsih kolikor toliko nepotrebnih stroškov, zboljšuje osnovo banke in si na moč prizadeva prejšnje škode in zgube kakor najhitreje mogoče zbravati.

Ker je pa v ta namen razun množega časa tudi denarja treba, se je sklepom storjenim v občnem zboru delničarjev dne 17. avgusta t. l. sklenilo doplačevanje, in vse dvombe o dobri prihodnosti banke bi se imele tembolj razpršiti, ker prejšnje zgube niso imele hujih nasledkov, nego da se kupon za mesec juli ni izplačati mogel, ker bi se sicer premijne reserve dotakniti morali.

A ravno ta rezerva mora ostati nedotakljiva, da se zavarovancem pri slučajni škodi zadostiti zamore. In to smemo konstatirati, da se je tega načela vsikdar strogo držalo, da najdejo zavarovanci popolno pokritje v rezervi blizo 100.000 gld. in da je vse, kar se nasproti tej resnici piše, grda nesramna laž. Pravoveljavno sklenjeno 15% doplačanje za daljno razvitje banke je pa tudi v brambo pravic delničarjev potrebno, ker bi delničarji sicer našo banko v nevarnost propadstva spravili in, če bi pravi čas doplačevanja prezrli, po §. 221 kupčijske postave svoje pravice do banke zgubili. Če se temu pravoveljavno sklenjenemu doplačilu le nekteri delničarji podvržejo, ostanejo le ti pravoveljavni sodružniki, in njim v korist pripadejo vse prejšnje vplačila in pravice tistih delničarjev, kateri so zamudili ali niso hoteli doplačati. Iz tega uzroka je tudi razvidno, da se banka po svojih postavnih načelih ne more pečati z nakupovanjem delnic po kateri koli ceni, ker kot banka ne more biti ob enem delničar in sodružnik. To naj bo v pojasnilo tistim, ki svoje delnice banki ponujajo v prodajo ali v doplačilo.

Ako tedaj kedo ne bo hotel zadostiti 15% doplačanja, je njegova delnica po preteklem poslednjem obroku brez vsake vrednosti. Obžalujemo, da je večina p. n. delničarjev prezirala pojasnjenja o stanju banke pri občnih zbiorih in po naših časnikih, in da se je raji dala zneveriti po protivnih dopisih. Poudarjamo tukaj, da imenje, opravilno stanje banke „Slovenije“ in cela njena osnova nikakor ni taka, kakor jo popisujejo iz različnih, večjidel hudobnih namenov narodni protivniki, ali zavodi enake vrste, ki se kon-

kurence bojé. Poglavitno so pa zaradi zlobnega značaja in zaradi nezmožnosti odstavljeni bankini uradniki tisti, ki banko iz maščevanja zasramujejo po časnikih in njenemu kreditu škodovati skušajo ter mislijo, da morajo banko končati, ker so bili iz nje iztirani. Ne moremo zamolčati, da so isti uzroki, ki so banko napotili, Treuensteina spustiti iz službe, nas napotili, tudi od Blašketa se ločiti, in da nam ne bo treba tujih, nezanesljivih moči iskati, ker imamo Slovenci hvala Bogu še dosta bistrih glav doma. Doplačevanje se pa sicer marljivo višuje in je v ta namen že precejšno število znamenitih delničarjev se oglasilo.

Z odličnim spoštovanjem

Ravnateljstvo „banke Slovenije“.

Kako in do kolike teže se v nekterih krajih teleta opitajo?

V mnogih krajih je prodava telet najmenitniši del prometa in zaslužka. Viša ali nižja cena prodane živine in ž njo vred večji ali manjši dobiček je v najožji zvezi z obliko, v kateri pridejo teleta na prodaj. Pri nas imajo kmetovalci navado, teleta po dva ali tri tedne pri kravi puščati in jih potem prodati. Na Angležkem, Francoskem, v Holandiji, v okolici Hamburga in nekterih pokrajinah Ruskega celó drugače in dosti razumnejše postopajo. V imenovanih deželah in okrajinah obračajo na pitanje telet prav posebno skrb in imajo pri tem pred vsem dvojni cilj pred očmi. Nekteri namerjavajo na tanko, nježno, belo mesó, drugi na jedernato in sočno in si prizadevajo veliko težo in debelost živinčet doseči.

V prvem slučaju se teleta tri tedne stara predstavijo v pitavni hlev, ki je vedno enakomerno topel in temen. Da se kolikor mogoče največja snažnost vzdrži, imajo pitavni hlevi pód iz letov zbit, da izločki brž skozi nje popadajo in se izpod njih pospravijo.

Teleta se le o mleku pitajo in sicer v vedno rastoči meri tako, da 5—6 tednov stari mleko od dveh krav dobivajo, v 8. ali 9. tednu stopnjo popolne opitanosti dosežejo in potem na prodaj pridejo.

Pri drugem načinu pitanja se teleta 3 tedne stara v pitavni hlev postavljajo, v katerem so isti pogoji, ki smo jih gori povedali, le da hlev ni temen. Teleta dobivajo tukaj obilo mero mleka, vrh tega pa v raztoči meri bobove, grahove ali ječmenove moke, nekteri gospodarji še jajca pridelujejo. V 10—12 tednih je ta način pitanja dovršen. V zadnjih 14 dneh dajejo mnogi tudi dvakrat na dan teletu malo kupico žganja, v katero se je pšenična moka zamesila.

V vsakem primeru je pa dobro, teletu košček krede tako položiti, da more o vsakem času do njega in ga more nekoliko povžiti.

Na dalje imamo še pristaviti, da se razun teh dveh načinov v nekterih deželah pitanje na-

daljuje, da so teleta leta dni in še več stara. Po takem pitanju pridejo posamezna teleta do teže od 6—8 centov in njih meso je neizrečeno tanko, sočno in okusno.

Tako pitanje telet pa le ondot kaže, kjer se meso po kakovosti ali kvalitěti plačuje, tedaj blizo velikih mest. (Giza vitez Wachtler.)

„Pr. Ldw.“

Posebno vrsto pšenice (tako imenovano „Probsteier Weizen“) priporoča vsled lastne srečne poskušnje znani umni kmetovalec, g. Wokaun v Celji. Piše namreč v „Str. Ldb.“: „Prememba semen, bodi si zrnatih ali gomoljskih, je sploh koristna reč; setev pa, ktero sem z gore imenovano pšenico letos poskusil, je presegla vse moje pričakovanje. Navadno se vseje na oral dobre zemlje po 2 vagana žita. Ker se pa omenjena pšenica lepo razrašča, sem na dobro obdelani pešnati ilovični zemlji 2 vagana na $1\frac{7}{8}$ orala na široko vsejal. Ko začne setev kaliti, sem že obžaloval, da nisem vsaj $1\frac{1}{2}$ vagana vsejal. Toda bilke so se jeseni in letos spomladi tako razrasle, da sem bil celó potolažen. Vrh tega je moja setev po konci ostala, v tem ko so letos vsled hudih neviht povsod žita polegla. Klasje bilo je prelepo in žetev je podala 52 vaganov čiste, brezplevelne pšenice $85\frac{1}{2}$ funt. težke od vagana, torej 26teri pridelek.“

Te pšenice stane vagan na Dunaji in v Pragi 10 gld., če se je več skupaj vzame; g. Wokaun je pa da gospodarjem, ki hočejo ž njo poskusiti, vagan po 8 gld., sicer več kot navadna pšenica stane, dobiček je pa vendar, ker ni treba toliko semena in je pridelek izvrsten.

Živinska kuga. Deželni predsednik štajerski naznanja: „Živinska kuga se je na več krajih Ogerskega v čakovskem okrožji zaladske županije prikazala. Da se zavaruje zavlačenje kužne bolezni, se deželna meja v ptujskem, ljutomerskem in ormuškem okraji zapre trgovini z vsemi v §. 2. postave za kužne bolezni od 29. jun. 1868 (št. 118. drž. zakon.) imenovanih živali in stvari ter se postavi v Središču na postaji železniški komisija, da nadzoruje izvrševanje napovedanih naredeb.“

Živali ali stvari, ki se po katerem koli drugem potu pripeljajo, so zapadle ter se porabijo na korist državnej blagajnici.

Kdor prestope proti tem predpisom naznani, dobi nagrade do 20 gld., oziroma od 5—10 gld. za vsako zapadlo žival, in kdor naznani utajeno kužno bolezen pri živini v deželi, dobi 50 gld. nagrade iz ces. kase. —

Tako morate sosednji deželi: štajerska in kranjska trpeti zavolj čudne vnemarnosti ogerske vlade, ki ne pride do tega, da vpelje enako postavo proti živinski kugi, kakor jo imamo takraj Litave že od leta 1868. — Ko bi vsaj deželni

zbor zagrebški rajši mislil na poštene in uboge kmetovalce v okuženih krajih ter jih nadloge rešil, kakor da sklepa postave, po katerih se na hudo delnike v zaporih tako milostljivo ozira! Strinjamo se popolnoma s „klicem“ v „Novicah“: „Slavni deželni zbor v Zagrebu! povzdigni svoj glas, da te sliši Magjar v Buda-Pešti in pride tvoji deželi (s postavo) na pomoč!“

Štajerski dež. zbor.

I. Seja 15. septb. 1874. Po svečani sv. meši v kapeli deželne hiše, ki so jo služili preč. knezoškof sekovski, pri kateri pa je bilo prav malo poslancev videti, se je pričelo zborovanje z navadnim ogovorom dež. glavarja in z odzdravom na svetlega cesarja. Deželni predsednik je po kratkem pozdravu predložil vladne predloge gledé časa, v katerem se ima divjačini prizanašati in gledé novega reda za mrhodree. — Po predlogu dež. odbora se volitve 4 novih poslancev potrdijo in ti storijo zaobljubo, namreč: grof Gleispach iz vel. posestva, Srečko Schmitt iz Marenberga, Kasp. Aschauer iz vel. okr. v Licenu in Ognjoslav Žnidrič z Brežic. Med poslanci bil je tudi minister bogočastja in nauka, dr. žl. Stremayr.

II. Seja dež. zbora 17. sept. 1874. Vršila se je volitev 2 zapisovalcev ter sta bila voljena grofa Gleispach in Attems; kot poverilci so bili voljeni: Allinger, Pošinger, Hammer-Purgstall in grof Attems. Proračun za l. 1875 se izroči finančnemu odboru 12 udov, v kterega so bili voljeni: Neckerman, Lohninger, Allinger, Oberranzmayer, Vošnjak, Neupauer, dr. Jož. žl. Kaiserfeld, Scholz, Syz, Schloffer, grof Platz in Reuter.

Po predlogu baron Rasta sme k sejam tega odbora vsak poslanec pristopiti. — Predlog dež. odbora, da se srenjam Kalsdorf in Fernic plačanje ostanka 2250 gld. brezobrestnega dež. posojila 5000. gld. za stavljenje mosta čez Muro prizanese, je bil sprejet.

Poročilo dež. odbora o premembi dež. reda in volilne postave, kakor tudi opravnega reda se izroči posebnemu odboru, v kterega so bili voljeni: Seidl, dr. Reebauer, Čok, Karneri, Kotulintki, Karlon in dr. Boess. Ravno tako se izroči predlog dež. odbora o premembi srenjske postave od 2. maja 1864 posebnemu odboru, v kterega so bili voljeni: dr. Mielh, Remschmit, Pairhuber, Herman, Hammer-Purgstall, Čok in marenberski Schmitt. Gledé na to, kar je te dni „Tagesp.“ — brž ko ne iz peresa enega tukaj imenovanih deželnih odbornikov (seveda ne Hermana) prinesla, se ni modre prenarodbe srenjske postave nadjati. Pisatelj namreč zagovarja polovičarsko reč, da se kazenska pravica, izvrševanje poselskega reda, pravica stavbinih dovolitev kmetskim srenjam vzame in okrajnim zastopom da, iz druge strani pa polit. gosposkam

dovoli, da silijo „vnemarne“ srenje k zvrševanju ostalih policijskih poslov. Pazljivi bralci „Gosp.“ vedó, kako da bi se naj zdatno srenjam pomagalo. Prihodnjič povemo, kaj da je g. Herman na to v „Volksbl.“ odgovoril.

III. Seja 19. sept. 1874. Nič posebnega. Sestavi se peticijski odbor, v katerem je Slovenec, dr. Dominkuš. Vladne predloge: zastran lovskega počitka in novega reda za mrhodorce se izročé odborom. Poročilo dež. odbora gledé ustanovljenja „deželnega šolskega fonda“ se izroči posebnemu odboru v pretres ter se izvolijo: dr. Rechbauer, dr. Flek, dr. Sernee, bar. Walterskirchen, dr. Vrečko, dr. Lip in dr. Heilsberg. — Na vrsti je mnogo peticij, med temi peticija Ptujčanov, da se ustanovi višja gimnazija poleg realne; ravnatelj mariborske pripravnice za dež. štipendije ubogim učencem, ki stopijo v pripravi razred. Peticije se izročé dotičnim odborom.

Baron Walterskirchen oglesi interpelacijo do vlade, da se skliče deželna komisija za vrvanje zemljišnega davka.

Dopisi.

Maribor 22. septb. (Národna veselica.) V ponedeljek 21. t. m. napravilo je društvo štajerskih slov. učiteljev, ki so imeli v Mariboru shod in razgovore, večerno veselico, ktere se je toliko gostov udeležilo, da so bile vse mize prostorne Wiesthalerjeve dvorane gosto zasedene. Največ bilo je seveda gg. učiteljev, pa tudi lepo število slov. profesorjev in družih gostov z mesta in nekoliko gospá. Reči moramo, da take svečanosti že dolgo let v Mariboru ni bilo.

Gospodom učiteljem gre čast, da so nas po dolgoletnem, suhoparnem životarjenji v Mariboru z lepo národno veselico razvedrili, pa tudi svetu prav sijajno pokazali, da kljub groznemu pritiskanju od nemškutarske strani Slovenci še živijo.

Pevski zbor pod vodstvom našega izvrstnega skladatelja g. Miklošiča zvrševal je svoj nálog tako dobro, da smo se čudili, kako da je bilo mogoče, po par vajah tako lep vspeh doseči. Pel je večidel chor; „rožica“ bil je četverospjev izvrstno izpeljan; Schubertov „popotnik“ pa solo, spremljevan z glasovirom. S petjem vrstila se je godba vrle železniške kapele, ki je s slovanskimi napevi občinstvo do navdušenja razveseljevala. Vse je bilo prav mило in lepo ter nam kazalo veliko vrednost ljube edinosti.

Kakor pa nobeno veselje na svetu dolgo ne trpi, tako je tudi prevzetnost ali nespamet tej veselici ob koncu grenkosti primešala. Navzoč je bil tudi poslanec, dr. Srnee, ki ni mogel spustiti lepe prilike, da po duhovenstvu ne mahne. V napitnici na učitelje začel je pokojnega knezoškofa Slomškega kot izvrstnega pisatelja hvaliti, pa le zato, da je mogel duhovnike vščipniti, češ, da Slomšekovim naslednikom ni toliko zaupati,

da imajo torej učitelji nálog, ljudstvo učiti. — Vodja ljutomerske šole in prvosednik učit. društva, g. Lapajne, je imel toliko takta, da je le odzdravil to, kar je bilo zastran učiteljev rečeno. Zabiležili smo samo ta najnovejši faktum od dra. Srnea, prihranivši si ga v neki drugi namen. Danas le rečemo, da ko bi bil to blagi Slomšek slišal, bi bil glasno protestiral proti hvali, ki pride iz tacih ust in ob taki priliki.

Naj slednjič še omenimo, kako da je vse v oči bódlo čudno obnašanje mariborskih učiteljev, ki so — skoro vsi rajše doma ostali, kakor da bi se s svojimi stanovskimi družniki in slovanskimi brati razveseljevali. Razun četerih gospodov ni ne enega družih učiteljev veselice (in seveda tudi shodov ne) se udeležilo, da si jih je mnogo na pripravnici, v mestni fantovski in dekliški šoli, v predmestjih in blizo mesta. To dela strah pred nemškimi ali nemčurskimi šol. oblastniki, ki bi radi — po učiteljih — vso slov. mladež mahoma ponemčili, katerim je torej društvo slov. učiteljev prav trn v peti. Pač kruta osoda to za — učitelje same! Ne le, da morajo — zatajevaje národni čut in umno pedagogiko — slovensko mladež nemškutarski politiki za ljubo z nemščino mučiti in večidel prazno slamo v šoli mlatiti, so tudi v socialnem življenji ubogi sužnji, ter se morajo narodnih veselice ogibati, da se nemčurskim strahonjam ne zamerijo. Ie li to ona svoboda učiteljev, ki se kot najzlahnejši sad šolskih postav brez konca in kraja hvalisa?

Videm. (Tolovaji in pogumen čuvaj). Pretekli četrtek 17. t. m. po noči pelje hlapec nekoga gospoda iz Pišec na breški kolodvor, in se potem z vozom domu vrne. V Dobravi ga pa napadejo trije tolovaji, vržejo ga z voza, mu vzamejo konje, voz in denar, kolikor ga je imel, namreč 20 kr. Proti polnoči se iz Stare vasi, kjer so še pili in lepo suknjo za 1 gld. ponujali, pripeljejo na Videm, srečajo ponočnega čuvaja, Franca Šoba, in ga prašajo, kde da se pride na most. Reče mu tudi tisti, ki je spredej sedel in vozil, da so bili na Bizeljskem in svoje denarje zgubili, ter praša, ali bo hotel mostnar za gunj (koc) čez most pustiti voz; ponudi tudi čuvaju gunj, naj bi mu toliko krajecarjev dal za-nj, kolikor znaša mostovina, čuvaj ga pa noče.

Una dva, ki sta zadej sedela in bila videti kakor gospoda, nista dozda nič govorila; zdaj pa zaukaže eden vozniku: „hajd, goni!“ Ali voznik ni vedel voziti. Ponujanje gunja je v čuvaju sum obudilo; teče toraj naglo po drugem kraji dolj za farovžem za njimi in jih dojde na mostu. Tam kriči mostnarju, naj jih ne spusti, ker so tati, in priteče do njih. Zdaj skoči eden gospodov z voza, vzame suknjo, in gre nazaj po mostu, češ, da je robec zgubil, in se v tek spusti. Toda čuvaj ga prehití še na mostu in ga prime. Zdajci pritečeta še una dva, eden udari čuvaja z gnojnimi vilami po glavi, drugi za vrat in zbežita.

Čuvaj pa ne spusti tretjega tolovaja, drži ga čvrsto in začne se med njima strašna borba za življenje in smrt. Čuvaj je imel sicer sabljo ter je od dalje enkrat mahnil tolovaja po glavi; toda zdaj mu sablja nič ne pomaga, ker se držita. Tolovaj dobi iz žepa nož in začne čuvaja zbadati, rekoč: „Pusti me, beži, beži!“ Čuvaj kliče na pomoč tri ali štiri na mostu stoječe može, pa nobeden teh strahopetcev se ni upal na pomoč pogumnemu čuvaju, ki se je rajše pustil zbadati in grozovito raniti, kakor da bi bil tolovaja spustil. Več kakor četrt ure je trpela strašna borba. Večkrat je čuvaj razbojnika ob tla vrgel, ter ga na ta način slabil. Slednjič zgrabi čuvaj za oster nož, pa si prste obreže; iz mnogih ran mu kri teče, čevlji so je bili polni da, mu že pri škornjicah izteka, in nihče mu ne gre pomagat! Ali niso taki plašljivci kazni vredni? *) Slednjič vrže čuvaj še enkrat tolovaja ob tla z vso močjo, kolikor mu je sila, strah in jeza, da ga močno tiši in mu nož iz rok zviije, akoravno mu je tolovaj vso roko ogrizel. Zdaj še le pridejo na pomoč žandarji in drugi ljudje, ki so tolovaja dobro topli in suvali, kdor je le blizo mogel, le glavo so varovali. To bo menda najhujša kazen za-nj, kajti v ječi mu ne bo sile.

Žandarji odpeljejo tolovaja, čuvaj pa je bil tako slab in ob vso moč, da so ga na vozu domu peljati morali. Dr. Rostohar mu pride brž na pomoč. Rane niso smrtne, in upanje imamo, da bo čez nekaj tednov zamogel zopet hoditi in svojo službo opravljati. Na vozu, ki je pri mostu ostal, so našli zakljano svinjo. Že drugi dan je prišel kmet po svoje konje in voz. Pogumni čuvaj pa zasluži primerno plačilo, ki mu je namenjeno. V nedeljo namreč sklenil je Videmski srenjski zastop, da dobiva čuvaj, dokler ne bo mogel službe opravljati, mesto 10 dvajset gld. na mesec. Po predlogu g. Šušteršiča je srenjski zastop tudi sklenil, da prosi okrajno glavarstvo, naj ono dela na to, da se čuvaju očitno odlikovanje skaže. Razun tega slišim, da bodo krški gospodje uradniki in mestjani darove med seboj nabirali za-nj, kar bi se tudi v Brežicah spodobilo; kajti brežki g. Janežič je ravno tisto noč, ko se je iz Kapel domu peljel, tem tolovajem le po naglosti svojega konja ušel.

Iz Lemberga pri Šmarjem. x. (Šolske zadeve.) Početkom tekočega leta se je tukaj v Lembergu osnovala nova šola in sicer za trg in za okolico. Za novo šolo so se izključljivo le tržani potegovali, okoličani pa so bili za to, naj bi se raji na Sladki gori dvorazredna šola napravila, da se mnogo nepotrebnih stroškov prihrani. Toda, kdo se za kmeta briga, razun kedar je treba denarja od njega! Tudi se ni običina vprašala zastran nove šole v Lembergu, kar

bi se po šolski postavi (§. 5.) vendar bilo zgoditi moralo. —

Kakošnega duha da bo nova šola, se je že naprej vedelo. Lembržanom, posebno njih matadoru, g. Jož. Lipavcu, je šlo le za to, da dobijo šolo, je-li bo pa kdo v nji tudi kerš. nauk podučeval ali ne, kaj jim to mar. In res so bili otroci v tej šoli brez krš. nauka od novega leta do meseca junija, ker se od sladkogorskega g. kaplana ne more tirjati, da bi zastonj tričetrt ure dalje hodil katekezirat v Lemberg, kder je posebne šole toliko treba bilo kot petega kolesa na vozu. Slednjič se mu konec majnika naznani, da bo že do bil plačilo za pot. G. kaplan se uda pod pogojem, da se bodo vse verske vaje za otroke leंबरške šole pri farni cerkvi na Sladki gori vršile. Temu je pritrdilo tudi okr. glavarstvo. Toda leंबरški učitelj in krajni šol. nadzornik Lipavec hočeta več biti kakor okr. šolski svet, kteremu je predsednik okr. glavar.

Ko je bila za letos skušnja iz krš. nauka od g. dekana na dan 10. sept., za šolo prost dan, napovedana in sicer za otroke obeh šol na Sladkigori v cerkvi, kar se je otrokom v šoli in starišem pri sv. opraviu naznanilo, je leंबरški učitelj svojim otrokom dan pred skušnjo zažugal, da ne sme nijeden k skušnji na Sladkogoro iti; kteri pojde, bo tepen! — Isti učitelj je tudi očitno rekel, da mu je krš. nauk v šoli — na poti.

Vprašam, ali je na korist šoli in otrokom kat. starišev, ako učitelj po takem načinu mir razdira in liberalne rogove nasaja? Zamorejo li krš. stariši mirne vesti svoje otroke prepuščati takemu liberalnemu hudourniku?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Te dni je bil v Pešti pod predsedstvom svetlega cesarja ministerski posvet, kterega so se tudi 4 naših ministrov udeležili. Šlo je za to, ali se naj še dalje žito in sočivje brez vvoznine iz tujih držav v avstrijsko-ogersko dovaž, kakor je bilo od spomladi lanskega leta do 1. okt. tega leta pripuščeno, ali se pa vvoznina zopet vpelje. Naši ministri bili so za to, da se ne vpelje več in to v posebni postavi, veljavni za obe polovici države, zagotovi. Pa zmagali so ogerski ministri in vvoznina je zopet vpeljana. Magjari so nasprotniki Rusije, in ker se največ žita iz Ruskega dovaž, se pač ni čuditi temu sklepu, toliko manj, ker je letos na Ogorskem precej dobro žitno leto, magjarska državna kasa pa denarja potrebna. Magjari špekulirajo toraj na to, da bo prvič vvoznina nekaj dala, drugič pa žito višjo ceno dobilo. Pri vsem tem bo pa v obče več škode kakor dobička za državo. Od ene strani zgubé železnice na Gališkem in v Bukovini, ki so ravno vsled odpravljene vvoznine veliko pridobile; kar pa te želez-

*) Pred Bogom, dà, ker je dolžnost bližnjemu pomagati, ako je v nevarnosti. Vredn.

nice zgubijo, mora država trpeti, ker jim mora toliko več doplačati, kolikor manj imajo dohodkov; iz druge strani pa moti vvoznina trgovino, Rusom pa veliko ne škoduje, ker zamorejo vsak čas tarifo za žitno prevažanje na železnicah za toliko znižati, za kolikor so trgovci po vvoznini prikrajšani. — Nesreča za nas, da imamo v toliko ozirih težko cokljo pri — ogerski vladi.

Koroško. Deželni učiteljski zbor je 16. t. m. z 18 proti 12 glasom sklenil, da se zopet vpelje šiba in telesno kaznovanje v šoli.

Deželni zbori bodo 15. okt. sklenjeni, potem se brž snide drž. zbor. Važnejše reči z vnanjih deželnih zborov so naslednje: V Kranjskem so nemškutarji — kakor poroča „Slov.“ — pri volitvi posebnega odbora za posvetovanje preselitve okrajne sodnije iz Planine v Logatec 4 glase več oddali kakor je bilo volilcev. Navzočih je bilo le 29 poslancev, glasilnih listkov je pa bilo 33 oddanih. Dr. Poklukar je pa zapazil nemčursko zvijačo, ter se je moralo vnovič voliti.

V Tržaškem je poslanec Hermet, hud sovražnik Slovencev, sprožil novo občinsko volilno postavo, ki je merodajna tudi za volitev v drž. zbor. Postava je tako skovana, da bi slov. okoličani gotovo zgubili svojih 6 zastopnikov. Po §. 7. bi se namreč mestni in okolični volilci pomešali in v 3 razrede razdelili, katerih vsak bi naj 18 zastopnikov volil. V razred okoličanov treba samo laških hujskalcev pritakniti in Slovenci so premagani. Pa ravno pri tem §. je navstal tolik vpor, da je Hermet sam predlagal, da se naj na črt postave odboru v popravo vrne.

Na Tirolskem so letos zopet zastopniki iz laške strani dežele; le par liberalnih lahonskih poslancev ni hotelo vstopiti, ti so pa vsaj tako poštene, da so poslanstvo odložili. Bolj trmasti so na Českem oni sedmeri mladočehi, ki so vstopili v dež. zbor, čeravno so v oklicu rekli, da tega ne storijo brez drugih, ki zastopajo državno-pravno stranko. Po volilnih okrajih se vsled tega podpisi za nezaupnico sedmerim veterinjakom nabirajo. —

V Koroškem dež. zboru se vojskuje pogumni gosp. And. Einspieler za pravice Slovencev. Izročil je cel kup prošenj korošk. Slovencev, da se izdajejo tudi slovenski zapisniki obravnav dež. zbora. Prenagli nemčurji so zahtevali nemkih prevodov vseh prošenj, dr. Lugin jih je pa podučil, da mora po opravljenem redu stvar najpred odboru se izročiti, ki bo izrekel, kako in kaj?

Predarlski dež. zbor je po strašnem uporu dež. glavarja in centralistov s 13 proti 5 glasom sprejel predlog, da naj dež. zbor izreče svojo misel o tem, kakošne posledke da imajo direktne volitve v drž. zbor za deželo. Ustavake strašno jezi, da se eden najmanjših dež. zborov v politiko meša in o koristi direktnih volitev dvomi.

Vnanje države. Ruska vlada je vsem železniškim društvom ukazala, da ne smejo več židov

v službo jemati, kateri so pa v službi, jim slovó dati. Vsled tega velika jeza po vseh liberalnih listih, kar je prav neumno, kajti ruska vlada mora sama najbolj vedeti, kaj da je državi koristno in kaj ne.

Špansko. Ruski cesar pisal je kralju Karolu VII. pismo, v katerem mu odkriva svoja sočutja, obžaluje vedne prekucije na Španskem ter želi, da bi naj trpljenja v deželi skoro konec bilo. — Ruska vlada je tudi edina, ki ni spoznala Serranove krute vlade. Vse to dela Bismarku veliko žolča, ker bi rad vse kat. vladarje, kakoršen bi Karol bil, zdrobil, da zamore ložje doma proti kat. cerkvi divjati. — Nemci se mešajo v boj na Španskem in to utegne veliko sitnob napraviti.

Razne stvari.

(Zastran banke „Slovenije“) se nam piše, da dopločevanje na akcije precej dobro napreduje. Do nedelje 20. t. m. bilo je vplačanih 11.840 gld., mnogo drugih je doplačanje zagotovilo. Kteri so še dvomljivi, se bodo z večine za doplačanje odločili, ko bodo slišali o ugodnem vspehu. — Bila bi zares velika sramota pred svetom, ko bi se reklo, da ne moremo Slovenci ne enega denarnega zavoda vzdržati. — Prosimo vse gg. delničarje, da denešnji spis o tej reči v „Gosp.“ pazljivo preberó.

(Edino sredstvo), varnost po srenjah na kmetih ohraniti, izumil je — mariborski okr. zastop! V seji 16. t. m. so bili namreč sprejeti predlogi Seidlnovi: 1. da sicer okr. zastop srenj ne more primorati k stroškom za skupno kajho in beriče, da pa bi dobro bilo, ko bi po postavi se prisilile, da jih več skupaj — prostovoljno — za beriče skrbi. Tedaj siliti jih k temu ne moremo, pa silijo se naj, da to prostovoljno storé! — 2. Manjše srenje naj se posilama v večje sphajo, da bo mir in red. Vse drugo nič ne pomaga! 3. Notarijatsstva se naj odpravijo, njih opravila pa naj prevzamejo — uradniki, ki se dajo večjim, posilama zloženim srenjam! Kaj bi človek k takej upravni modrosti rekel? „Links“, „olbrechts“, — tako bi Seidl najrajši komandiral v posilama združenih srenjah, notarjem zaslužek vzel in ga srenjskim uradnikom, ali kdor bi že „velike“ srenje komandiral, milostljivo naklonil! To je nemčurjev modrost, katerej prikimavajo kmetski nemčurji: Fr. Ledinigg, Jož. Walcher, Jož. Povóden, Jan. Weingerl! Da se vas Bog usmili in vas — razžene!

(Šole v Ljutomeru.) Po ravno izdanem šolskem „poročilu“ bilo je v 3 razredih ljudske šole in v 1. razredu realke v preteklem šolskem letu 489 otrok, 298 fantov in 191 deklet. Podučevalo je z gg. kateketi vred 8 učiteljev in 2 učiteljici. Učni jezik je bil slovenski, nemščina je samo učni predmet, kar je celó naravno in modro. V 3. deškem in dekliškem razredu sta bila po dva

oddelka, ker se je vsled naredbe krajnega šol sveta od 9. dec. 1873 ločitev šolske mladine po spôlu vpeljala. V bodočem šol. letu se prične 4. razred pri dečkih, ker se učiteljstvo za enega učitelja pomnoži. Poročilo prinaša podučen spis „ljutomerskim kmetom“ od podučitelja, g. Bl. Pernišeka. V prvem odstavku pobija predsojke kmetov zoper poduk v kmetijstvu. (G. pisatelj piše: „bog“ namesto Bog. Zakaj?) V 2. odstavku govori o „njivarstvu“, v 3. o „živinarstvu“ (reja goved in konjev), v 4. o „gornijstvu in kletarstvu.“ V kmetijstvu bil je poduk v 3. razredu za fante 3 ure in za dekleta 2 uri na teden. Bila je tudi „napredovalna kmetijska šola“ in „dekliška nedeljska šola“ po 2 uri ob nedeljah prostovoljno. V kmetijsko napredovalno šolo se je bilo 44 dečkov in mladeničev, v dekliško pa 49 deklic vpisalo. „Po zimi“ — pravi poročilo — „je bilo prav pridno obiskovanje, po leti manje.“ Dečke podučevala sta gg. Pernišek in Lapajne, deklice pa gospod Lapajne z gospo in g. Žirovnik. — Iz vsega vidi se prav krepek napredek.

(J. Godina — Verdélski) zdaj stanujoč na Verdéli blizu Trsta v hiši šte. 359. nam piše, da ima nadučitelj, gospod Lapajne v Ljutomeru, še 17 iztisov njegove knjige: „Izvirok premožnosti“, katerih vsak se oddaje po pošti za 24 kr., sicer pa samo za 20 kr. Kako posebno veljavo da si ima prav za prav ta knjiga, smo že povedali, ko smo jo objavili in priporočili.

(Zbirca najbolj bogatine peče.) 17 gospodov marib. okr. zastopa je v seji 16. t. m. sprožilo predlog, da naj okr. zastop prošnjo vloži pri dež. zboru, da se zvrši postava, vsled ktere se morajo z birce duhovnikov in učiteljev itd. odkupiti. Že dve leti čakamo, pravijo, pa okr. glavarstva še niso postave izpeljale; naj toraj kdo drugi stvar v roke vzame, da bomo rešeni teh sitnob. Če se stvar Seidlau v roke da, bo precej vse „fertig.“

(Družba sv. Mohora) Da se podpira domače slovstvo in se spodbuja delavnost slov. pisateljav, razpisuje družba po odborovem sklepu dne 1. avg. tudi za prihodnje leto sledeča darila:

1. Sto in štirideset gld. za štiri krajše izvirne povesti vsaki po 35 gld.; v obsegu blizu $\frac{1}{2}$ tiskane pole in

2. Sto in štirideset gld. za štiri podučne spise raznega zapopadka v obsegu $\frac{1}{2}$ tiskane pole, vsakemu po 35 gld.

Rokopisi naj se družbinemu tajniku pošljejo vsaj do 10. nov. t. l. Pisateljevo ime z natančnim naznanilom zadnje pošte naj se priloži v zapečatenem listu. Darila se bodo izplačala na Vodnikov dan 2. febr. 1875.

V istej seji so odborniki po tajnikovem poročilu enoglasno sprejeli obširni, pa v vsakem obziru izvrstni rokopis: „Umni kmetovalec“, ki ga je spisal in družbi v natis ponudil vodja slovenske kmetijske šole v Gorici in vrednik „Gospodarskega lista“, gosp. Franc Povšé. Cela knjiga

utegne s podobami vred obseči blizu 30 tiskanih pol in bode dovršena v treh letih. Vsako leto zaporedoma izide en zvezek po 10 tiskanih pol. Prvi zvezek je družbenikom namenjen prihodnje leto in obsega: I. Poduk o zemljišči, obnebiji in ob življenji rastlin. II. Kmetijske orodja in kmetijske stroje (s podobami). III. Kako zemljišče gnojiti.

Drugi zvezek razlaga, kako se rastline sploh pridelujejo in kako posamezni poljski pridelki. Tretji pa podučuje, kako ravnati s travniki, vrti in gozdi.

Že iz tega površnega zapopadka razvidijo družbeniki, kako ugodna in koristna jim bo knjiga, ktero je s posebnim ozirom na razmere naših kmetov in poljedelcev z vse hvale vredno skrbjo uravnal in vredil strokovnjak, kateri kot učitelj poljedelstva slovi.

Ne dvomimo, da bode ravno ta knjiga, ki se bo tiskala in razširjala v 27—28.000 iztisih med naše poštene in marljive kmetovalce, s kmetijskimi šolami vred uzajemno pripomogla, da se zboljša in bolj in bolj razvije umno kmetovalstvo in pospešuje narodno gospodarstvo v mili naši domovini.

Razun tega je družba sv. Mohora za l. 1875 svojim udom namenila sledeče knjige:

1. Molitvene bukke, za brate in sestre bratovščine sv. Mohora, spisuje preč. gosp. stolni korar v Mariboru Franc Kosar.

2. Kristusovo življenje in smrt. Drugi del 3. snop.

3. Občna zgodovina. Spisuje g. prof. Josip Staré. Drugi snopič obsega: Gerško in Makedonsko zgodovino do Rimljanov.

4. Setev in žetev. Povest za prosto ljudstvo. Spisal g. J. Ogrinec. Slovenskih Večernič XXXIII. zvezek.

5. Koledar za l. 1876 s popolnim imenikom vseh družbenikov in z raznim podučnim in kratkočasnim berilom. („Besednik“.)

kljub jasnim in nepobitnim dokazom v šte. 23. „Gosp.“ se doslej v zadevi Slomšekovega spominka ničesar ni storilo.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	5	10	4	80	5	20	4	75
Rži	4	—	3	50	4	—	3	15
Ječmena	3	80	2	—	4	—	2	70
Ovsa	2	40	1	80	2	20	1	70
Turšice (kornze) vagan .	5	10	5	—	5	—	4	50
Ajde	4	10	3	80	5	60	—	—
Prosa	4	20	—	—	4	—	3	40
Krompirja	1	90	1	40	2	—	1	80
Sena cent .	1	80	2	—	1	80	—	—
Slame (v šopkih) . . .	1	40	1	20	—	80	—	—
„ za steljo	—	80	—	80	—	60	—	—
Govedine funt	—	28	—	28	—	28	—	19
Teletine	—	32	—	30	—	28	—	22
Svinjetine	—	34	—	30	—	46	—	34
Slanine	—	—	—	38	—	48	—	28

Loterijske številke:

V Gradcu 19. septemb. 1874: 16 11 43 53 46
Prihodnje srečkanje: 3. oktobra.

V zahvalo in priporočenje.

Čutim se v svoje veselje obvezanega, da gospodu **Leop. Perki**, podobarju pri sv. Trojici v slov. goricah, zasluženó hvalo javno izrečem, ker mi je napravil spominsk križ s pribitim Zveličarjem. Priporočam torej g. L. Perko vsakemu in za vsakošno podobarsko delo, ki ga bo dobro in cenó zvršil.

Pri sv. Ani meseca sept. 1874.

2—3

Lovro Zavernik.

Izurjeni

agenti in ogledniki

se iščejo za zavarovalno banko, ki je v dobrem stanju. Ponudbe naj se pošljejo pod napisom: „Reel“ v **Trst**, poste restante.

2—2

7—8

Karl Hesse,

pasarski mojster v Mariboru

Viktrinhofgasse šte. 28.

priporoča se

p. n. občinstvu in posebno častitej duhovščini za vsakoršna dela, spadajoča v nja umetnijo, ter zagotavlja, da hoče pošteno in ceno postreči vsakemu.

Razpis podučiteljske službe.

Na 4 razredni ljudski šoli v Ljutomeru je izpraznena in razpisuje se podučiteljska služba s postavno plačo po II. plačilni versti.

Prosilci popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju naj položijo prošnje **do 15. oktobra** t. l. pri podpisnem okrajnem svetu. —

Okrajni solski svet v Ljutomeru

Predsednik:

1—2 dné 17. septembra 1874.

Premmerstein.

Kmetovalcem na znanje.

1—3

Kajetan Pachner, trgovec v Mariboru, kupuje dobro posušene tepke po najboljši ceni. Ponudbe naj bodo franco.

V založbi tiskarne družbe sv. Mohora v Celovcu je prišel na svitlo:

Anton Janežičev

slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis.

Cena: mehko vezan 2 gl. 20 kr. — terdo vezan v platnenem herbtu 2 gl. 50 kr.

Dobiva se v **tiskarnici** in se tudi lahko naročeva pri vseh slov. knigarjih.

1—3

Feliks Schmidl sodar in narejavec kisa

1—3

v Mariboru,

koroško predmestje (Kärntnervorstadt) št. 13. priporoča svojo bogato zalogo novih cimentiranih polovnjakov z železnimi in lesenimi obroči. Prodava se tukaj tudi izvrsten cvet vinskega in sadovnega kisa po jako **nizki** ceni.

Ces.

kralj.

5—12

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

Puške dvocevke od spredej za nabijati iz železa od 12 gl. — kr.
(do najvišje cene.)

Puške dvocevke od spredej za nabijati iz svila (drota) . 18 „ — „
(do najvišje cene.)

Lefauchaux (lefoše) iz svila od 30 „ — „
(do najvišje cene.)

Lencaster (lénkaster) iz svila od 44 „ — „
(do najvišje cene.)

Revolverje 8 „ — „
(do najvišje cene.)

Pistole dvocevke 2 „ 50 „
„ *enocevne* 1 „ 30 „